

Fagforeningerne og Socialdemokratiet.

Af Chr. Christiansen

De stærke Brydninger, som i de sidste 10—15 Aar har gjort sig gældende indenfor det kapitalistiske Samfund, har ganske naturligt stillet den samlede Arbejderbevægelse overfor Begivenheder og Problemer, der i Omfang og Betydning langt overgaar det, som Arbejderbevægelsen i sin hidtidige Udvikling har staaet overfor. Tidens Hjul har rullet hastigt — meget hastigt — i Aarene efter Verdenskrigens Afslutning 1918. Side om Side med Automobilers, Flyvemaskinens og Radioens Udvikling er der kommet et tilsvarende rastløst og hastigt Tempo ind i hele det økonomiske Liv. Og Resultatet er blevet, at hele Verden er kastet ind i en tilsyneladende permanent Krisetilstand, hvis vægtigste ydre Tegn er Overproduktion og Arbejdsløshed. Alle disse Forhold har naturligvis ogsaa haft sin Indflydelse paa Arbejderklassens Virksomhed og hele Frigørelseskamp. Mangt og meget fremtræder nu paa en ganske anden Maade end tidligere.

De ændrede økonomiske og produktive Forhold og Kapitalmagtens fortsatte Vækst og udvidede økonomiske Herredømme har givet saavel Fagbevægelsens som Socialdemokratiets Virksomhed og Kamp ændrede Forhold at arbejde under. Den danske Arbejderbevægelse startede som en Enhedsbevægelse med »Internationale« som fælles Organ for hele Virksomheden. Ogsaa ved Genrejsningen af Bevægelsen i 1878—80 var man fra alle Sider enige om, at den faglige og politiske Bevægelse skulde arbejde paa lige Linie med hinanden. Den Deling, som blev foretaget af det faglige og politiske Arbejde, skete kun af rent praktiske og hensigtsmæssige Grunde. Den følgende Udvikling op til vore Dage har vist, at Arbejderklassens faglige og politiske Organisationer har staaet som en Enhed, der paa de afgørende Omraader ved gensidigt Samarbejde har været i Stand til at samle Arbejderbevægelsen baade i Medgang og i Modgang. I Løbet af de sidste 10 Aar har der lydt Røster af en anden Beskaffenhed, og de gaar i det væsentlige ud paa, at der ikke skal være noget Samarbejde eller nogen nærmere Forbindelse mellem Socialdemokratiet og de faglige Organisationer. Disse Synspunkter har været fremført dels af den mest reaktionære Overklasse og dels fra de saakaldte »revolutionære« indenfor Fagbevægelsen. — Det kan derfor være paa sin Plads at fremsætte nogle Bemærkninger til Overvejelse og Bedømmelse af dette vigtige Spørgsmaal, hvis Betydning for hele Arbejderklassens Tilværelseskamp bunder langt dybere, end vi helt kan fastslaa for Øjeblikket.

Socialdemokratiet opnaaede ved det sidste Folketingsvalg, November 1932, mere end 660,000 Stemmer. Sammenligner man dette Tal med det samlede Antal af fagligt organiserede Arbejdere, der 1. Januar 1933 udgjorde 369,000, kan man fastslaa, al: saa godt som alle stemmeberettigede Fagforeningsmedlemmer stemmer paa Socialdemokratiet. Dette er godt at have for Øje, naar vi skal bedømme Fagbevægelsens Stilling til Socialdemokratiet.

Arbejderbevægelsens Udvikling ikke alene i Danmark, men i hele Skandinavien, har fulgt den demokratiske Linie lige fra Starten, og har altid taget skarp Afstand fra den pludselige diktatoriske Omvæltning. Aarsagen hertil ligger i, at man stadig har staaet paa det Standpunkt, at den sociale Revolutions Sejr kun kunde ske gennem mange Aars dristigt og velovervejet Arbejde, der paa langt Sigt maatte udformes i Hverdagens Organisations-, Lovgivnings- og Forvaltningsarbejde. Det er netop det, som Otto Bauer saa stærkt fremhæver i sin Bog »Vejen til Socialismen«, naar han skriver:

»Gennem planmæssigt, organiserende Arbejde maa vi maalbevidst tage Skridt for Skridt, og lidt efter lidt bygge det socialistiske Samfund op. Ethvert af de Skridt, der skal føre os til Socialismen, maa være vel overvejet. Det maa ikke blot gaa ud paa at ordne Fordelingen retfærdigere, men maa ogsaa gøre Produktionen mere fuldkommen. Det maa ikke ødelægge den kapitalistiske Organisation uden samtidig at sætte en socialistisk i Stedet, som er i Stand til at lede den mindst lige saa godt.«

Den demokratiske Udvikling, som er fulgt af Skandinaviens Arbejderklasse, kan vi med god Grund betegne som den nordiske Linie. Hvad menes der hermed? Kort sagt: 1) intimt Samarbejde — praktisk, økonomisk og politisk — mellem Fagbevægelsen og den politiske Bevægelse, 2) Deltagelse i det parlamentariske Arbejde til Gavn for Frigørelseskampen, 3)

Opnaaelse af Indflydelse og Magt i alle offentlige Institutioner til Varetagelse af Arbejdernes Interesser, 4) gennem, Oplysning og Dygtiggørelse at modne og udvikle Arbejderklassens Kvinder og Mænd til Deltagelse saavel i Hverdagens Gerning som i det samfundsbyggende Arbejde, der har Socialismen til Maal, 5) at samle hele Arbejderbevægelsen, den faglige, den politiske, den kooperative, Oplysningsbevægelsen og Børne- og Ungdomsbevægelsen til en Enhed, der kan være Fællesfront saavel til Forsvar som til Angreb.

Fagbevægelsen udgør saaledes kun et Led — ganske vist et meget vigtigt Led — af den store Helhed, som vi kalder Arbejderbevægelsen.

I Aarene indtil Aarhundredskiftet, ja, egentlig helt op til Tiden omkring Verdenskrigen, var der saa godt som ingen Modstand mod denne fastslaaede Linie. Naturligvis har der altid været Smaakredse af Syndikalister, Anarkister og andre Antiparlamentarikere indenfor den faglige Bevægelse, som søgte at modvirke Samarbejdet mellem Fagforeningerne og Socialdemokratiet. Og vi har jo ogsaa baade nu og tidligere adskillige Beviser paa, at man fra Arbejdsgiverhold og fra andre reaktionære Kredse har jamret over, at Fagforeningerne vilde have noget at gøre med Socialdemokratiet og Socialismen. Men disse Synspunkter vandt stort set hverken Forstaaelse eller Tilslutning blandt danske Arbejdere.

Efter Krigen fik vi for første Gang et alvorligt Varsko ude fra den store Verden, der fortalte os, at Arbejderne ikke kunde enes om de Veje og Maal, der skulde være gældende i Frigørelseskampen, og at der var opstaaet alvorlig Splittelse i Rækkerne. Ved den russiske Revolutions Sejr i 1917 kom det afgørende Stridens Element ind i Arbejderklassens internationale Kamp: Skal vi fortsat arbejde paa Demokratiets Grund, eller skal der indføres et Proletariatets Diktatur? Ser vi paa den internationale Arbejderklasses Stilling i Dag, maa vi desværre indrømme, at denne Uenighed og Splittelse har svækket Arbejderklassens Slagkraft uhyre meget, og, hvad der er værre, den skete Svækkelse er bleven brugt til reaktionær Undertrykkelse af Millioner af europæiske Arbejdere.

Denne Splittelsestendens har ogsaa i de senere Aar glimtvis vist sig indenfor den danske Arbejderbevægelse. Hvad er det saa for Paastande, de fører i Marken? Fra Tale og Skrift har jeg plukket en lille Buket ud:

- 1) »Samarbejdet med Socialdemokratiet er for dyrt for Fagforeningerne; det vilde gavne, hvis vi stod mere uafhængige og kun behøvede at tage Hensyn til det rent faglige —«
 - 2) »Naar man dog ikke kan føre renlivede socialistiske Forslag igennem, var det bedre, om Socialdemokratiet var forblevet i Opposition —«
 - 3) »Politisk har Fagforeningerne baaret Socialdemokratiet frem til Magten, og af de mange Løfter til Fagbevægelsen har man ikke hidtil formaaet at indfri et eneste —«
 - 4) »Mon ikke den faste Forbindelse med et bestemt politisk Parti er mere egnet til at skade os end gavne os. Socialdemokratiet er i Færd med at blive et borgerligt Parti — og som Følge deraf har det ganske andre Ting at tage Vare paa end saadanne Smaating som de fagorganiserede Arbejderes Løn- og Arbejdsvilkaar.«
 - 5) »— Vi vil stille vor revolutionære Kamplinie op overfor Reformisternes Nederlagstaktik, og vi vil vinde Flertallet af Medlemmerne i Fagforeningerne for den revolutionære Klassekamp —.«
- Saaledes lyder det fra forskellige Sider, men jeg tror, der er Grund til nærmere at undersøge Værdien og Holdbarheden af disse Udtalelser. Det første Spørgsmaal, der melder sig, er: Er de faglige Organisationer sig selv nok? Jeg tillader mig straks at hævde, at det vilde være en stor Ulykke, om Fagforeningerne isolerede sig fra de øvrige Arbejderorganisationer. Der er ingen Tvivl om, at Fagforeningerne ret hurtigt vilde blive smaaborgerlige, lavsprægede Producentorganisationer, hvor Samfundshensynet og Forbrugerinteresserne vilde faa en ublid Medfart. Her overfor vil man maaske sige, at Samfunds- og Forbrugerinteresser kommer ikke Fagforeningerne ved, da Fagforeningerne kun kæmper for Medlemmernes Løn- og Arbejdsvilkaar. Selvom man aldrig fra Socialdemokratiets Side har betragtet Kampen for bedre Løn- og Arbejdsvilkaar for »Smaating«, kan Arbejderklassen ingenlunde indskrænke sin Foretagsomhed til kun at omfatte dette Omraade. Arbejderbevægelsens Mission ligger ret beset paa to Omraader, dels — som allerede omtalt — ved at arbejde for gode øjeblikkelige Forhold for Arbejderklassen, og dels — og dette er ikke det mindst vigtige — at arbejde for en organisk Omdannelse af Samfundet efter den socialistiske Grundopfattelse, saaledes som den er udformet i Kravene om, at Arbejdets Udbytte bør tilfalde dem, der arbejder, og at Produk-

tionsmidlerne bør overgaa til Samfundsejendom.

Fagbevægelsen kan absolut ikke være sig selv nok. Den sociale og økonomiske Kamp er saa haard og saa mangesidet, at det er en tvingende Nødvendighed for Arbejderbevægelsen at sætte ind paa alle tænkelige Omraader. Fagbevægelsen har sin Manddomsgerning foran sig, og den kan fortsat blive et meget vigtigt Led i Samfunds-Omdannelsen, netop fordi Socialismens Gennemførelse vil blive Følgen af en organisk Proces.

Jo mere Indflydelse og Magt Arbejderklassen er i Stand til at tilkæmpe sig — des mere Interesse har den i at kunne fastholde den opnaaede Magt og føre den endnu videre frem. Heri ligger Samfundshensynet. De Fremskridt — materielt og aandeligt —, som er vundet netop gennem Arbejderorganisationernes Vækst og Virksomhed, maa fastholdes og forsvares af Arbejderne og deres Organisationer. Ingen kan bygge et nyt Samfund op paa nogle Maaneder, ingen kan modne Befolkningen til socialistisk Forstaaelse i en Haandevending — dette kan Sovjet-Rusland give os et levende Bevis paa. Derfor ligger det i Sagens Natur, at den sociale Stilling, som Arbejderklassen skal tilkæmpe sig, maa sikres gennem et positivt befæstende Arbejde Dag for Dag — baade ved faglig og politisk Virksomhed.

Mange Arbejdere glemmer ofte, at de ikke alene er Producenter, men at de i lige saa høj Grad er Forbrugere.

Tilværelseskampen har ikke mindst i de senere Aar skærpet sig, netop hvor det drejer sig om Omsætningen og Fordelingen af Livsgoderne. Med Fagbevægelsen alene vilde det ikke være muligt at beskytte Arbejderklassen mod de kraftige Anslag, som kan ventes. Her kan Samfundsmagten og Arbejderkooperationen yde en virksom Indsats.

Det var før 1914, at »Minister-Socialisme« og »Koalitation« blev saa stærkt drøftet. Nu ligger Sagen anderledes! Vi har set Udviklingen i Tyskland og har deraf lært, at det vigtigste i Dag er at bevare Indflydelsen paa Statsmagten. Socialdemokratiet har gennem Aarene opnaaet flere gunstige Resultater som Oppositionsparti, navnlig indtil 1914. Men man kan ikke blive ved med til Stadighed at drive Opposition. Vi maa ogsaa vise, at vi kan styre og lede Samfundet og tage Ansaret derfor. Kan der ikke gennemføres renlivede socialistiske Forslag, kan der i hvert Fald gøres ikke saa ganske lidt, naar man har Føringer i det politiske Arbejde og ved at have Indflydelse paa Administrationen og Forvaltningen, især i en alvorlig Krisetid. Den korte Periode fra 1926—29, da Venstre og Højre havde Regeringsmagten, fik Arbejderklassen eftertrykkeligt at føle, hvad det vil sige ikke at have Magten, og vi oplevede, at der ikke blev taget det fjerneste Hensyn til vor Opposition, som i ingen Henseende manglede noget i Skarphed og Styrke.

Den Bevægelse, der ikke benytter sig af de foreliggende Muligheder, staar sin egen Udvikling i Vejen. Arbejderklassen maa mere end andre vide at følge med Tiden og drage de Fordele og Fremskridt til sig, som den ved Indsigt og Styrke har Lejlighed til. Ellers er vi nogle daarlige Arvtagere efter Karl Marx. Uden Overdrivelse kan det betones, at Socialdemokratiet ved talrige Lejligheder har bistaaet den faglige Bevægelse i dens Vækst og Virksomhed, og de Løfter, der af Socialdemokratiet er givet til Fagforeningsbevægelsen, og som endnu ikke er gennemført, kan realiseres i samme Omfang og Tempo, som hele Arbejderklassen skaffer sig det Folkeflertal, der betinger den parlamentariske Magt her i Landet. Denne Magt kan ikke naas af Fagforeningerne alene; den skal skaffes til Veje ved at knytte hele det arbejdende Folk i By og paa Land til den politiske Bevægelse — til Socialdemokratiet. »Fagbevægelsen skal derfor ikke indlade sig paa Eksperimenter, det være sig af saakaldt upolitisk Natur eller i religiøs eller anden Retning, men Fagforeningerne skal styrke det intime Samarbejde, der finder Sted med Socialdemokratiet, fordi Mulighederne derigennem øges for at fremme de Formaal, for hvis Gennemførelse Fagforeningerne kæmper, samt styrke Partiet til Opnaaelse af de Resultater, der efterhaanden skal føre til det socialistiske Samfund,« (Johs. Kjærbo.) Fagbevægelse og Socialisme er Udtryk for det samme Maal, og en Fagforening, der ikke er socialistisk indstillet, er ikke nogen rigtig Fagforening i dette Ords egentlige Betydning. Der er ligeledes noget haltende ved at være Fagforeningsmedlem og ikke samtidig være Socialist og være med i Socialdemokratiets Rækker. Det er fra kommunistisk Side, at der bliver talt om »den revolutionære Kamplinie« — og »den revolutionære Klassekamp«. Hvad er det for en Kamplinie, der skal følges? Er det den, vi kender fra Tyskland, som var stærkt medvirkende til Sammenbruddet og Nazismens Sejr. Socialdemokratiet i Tyskland er bleven slaaet til Jorden,

det véd vi vel. Hvad blev der af den tyske Kommunismes »Kamplinie« og »revolutionære Klassekamp? « Indtil Trivialitet havde de forsikret, at det ikke var i Rigsdagen, det foregik, men derimod paa Gaden; dér skulde den virkelige Kamp foregaa. Da Sammenbruddet nærmede sig, var der hverken Initiativ, Evne eller Kræfter til at indfri Løfterne. Det eneste, der er opnaaet, er, at Arbejderbevægelsen er blevet slaaet sønder og sammen, og at Reaktionen behersker Tyskland endnu værre end før 1914.

Den Kritik, der rejses mod Socialdemokratiet herhjemme, er ikke noget Udslag af ærlig Harme, og den bunder heller ikke i nogen alvorlig Indignation. Den bygger ene og alene paa den Forvirringens og Splittelsens Aand, som allerede har ødelagt saa meget for den internationale Arbejderklasse.

Det Arbejde, som Socialdemokratiet har gjort for at skabe Arbejdssfred og de bedst mulige økonomiske og erhvervsmæssige Forhold for den arbejdende Befolkning, fremmer den demokratiske Udvikling; men den er ikke noget godt Grundlag for den, der ønsker den saakaldte »revolutionære Klassekamp«. Derfor Kommunisternes Modstand.

Socialdemokratiet er blevet borgerligt, klager de. Aah nej, Socialdemokratiet har aldrig i sin mere end 60-aarige Tilværelse arbejdet paa saa revolutionerende Maade og grebet ind i den økonomiske Samfunds Omdannelse som netop nu. Og den socialistiske Forstaaelse vinder stadig Terræn — ikke mindst i de vanskelige Krisetider. Socialdemokratiet ønsker en Samfundsudvikling paa demokratisk Grundlag, og Uro, Ufred og Forvirring har ikke noget med ærligt socialistisk Arbejde at gøre; derfor bekæmper vi disse Tendenser.

Fagbevægelsens Kampvaaben er fortsat Strejken; men Mulighederne for Vaabenets Udnyttelse afhænger af de øjeblikkelige Forhold og af den Styrke, som Organisationerne kan sætte bag ved Arbejdskonflikten. Fagbevægelsen kan ikke føre sin Kamp som for 50 Aar siden. I den faglige Kamp skal man ikke alene hæfte sig ved selve Arbejdsnedlæggelsen, men ogsaa ved den Styrke og Magt, som Modparten er i Besiddelse af, og som vi skal kæmpe imod. De senere Aars faglige Kampe i de tre nordiske Lande viser meget tydeligt, at det ikke gælder om for enhver Pris at komme i Kamp. Og der bør selvfølgelig ogsaa under de nuværende Forhold tages det tilbørlige Hensyn til den politiske Magt, som Arbejderne besidder. Hvis Etableringen af den faglige Kamp kan faa til Følge, at man svækker den politiske Magt og Indflydelse, som Fagforeningsmedlemmerne selv har skaffet Socialdemokratiet ved Valgene, er det ganske naturligt, at man overvejer, om der kan opnaas nogen Fordel ved Iværksættelse af Kampen. Arbejdskonflikt er et tveægget Sværd; det rammer hensynsløst til alle Sider, ogsaa Arbejderne selv. Det skal derfor bruges med Omtanke. Under Kriseforhold og Arbejdsløshed er det meget prisværdigt, om Arbejderklassen gennem dygtig Forhandling kan sikre sig de bedst mulige Levevilkår. Under Behandlingen af Kolindsund-Sagen for nogle Aar siden skrev den kendte Overretssagfører Oskar Johansen i en Kronik om sit Syn paa Arbejdskonflikter bl. a. følgende: »En anden Sag er, at den hele Krigsførelse mellem Arbejdere og Arbejdsgivere er forældet. Det begyndte med Smaastrejker, som mest gik ud over Arbejdsgiverne. Det fortsattes med Lock-outer, som mest gik ud over Arbejderne. Det er endt med Storkampe, som tilføjer begge Parter lige følelige Tab. Det er ikke længere en ren Kamp mellem Arbejde og Kapital; men Kapital mod Kapital. Begge Parter har Banker og Kredit til at kunne holde saa længe, at Samfundet synker i Knæ. Til Afløsning af dette System kræves, at Samarbejdets Metoder sættes i Stedet for Krigens.«

Det er en Mand udenfor Arbejderklassen, men han udtrykker sikkert et Synspunkt, der ogsaa paa visse Punkter kan vinde Tilslutning hos Arbejderne. — »Samarbejde træder i Stedet for Krig.« — Der ligger netop de nye Opgaver, som vore faglige Organisationer maa sætte ind paa. Erhvervelse af Medbestemmelsesret og Indflydelse paa de økonomiske og erhvervsmæssige Omraader; det er det, der skal til for at afværge Truslen om de sociale Storkampe og bryde Arbejdsgivernes Enehærdedomme paa Arbejdspladsen. Paa dette Omraade er det næreste Samarbejde mellem Fagbevægelsen og Socialdemokratiet en bydende Nødvendighed. Ogsaa hvor det drejer sig om saa vigtige Spørgsmaal som Arbejdstidsforkortelse og Afhjælpning af Arbejdsløsheden, er et politisk og fagligt Samarbejde baade indlysende og uundgaeligt, hvis der da skal være nogen som helst sund Fornuft i Arbejderklassens Frigørelseskamp.

Den nuværende opslidende og ødelæggende Krisetilstand kan maaske forlede nogle

Fagorganisationer til at indkapsle sig og slaa en Ring omkring Organisationen og de for Øjeblikket værende Medlemmer. Dette er at stikke Hovedet i Busken og tro, at der ingen Fare er paa Færde. Vi maa udover den nuværende Periode, som kun er en Fase i den kapitalistiske Samfundsudvikling. Der er intet tilbage — kun fremad! Fagbevægelsen maa omforme sig efter den økonomiske og produktive Udvikling, finde sin Plads og optage de nye Opgaver, som fortsat gør den til et vigtigt Led i det samfundsomdannende Arbejde. Den altfor megen Talen om de enkelte Organisationers Frihed og Selvstændighed er mere i Pagt med Liberalismens end med Socialismens Ideer, og det bør understreges, at det i den nuværende Samfundsfase er Solidaritet og Samarbejde, der skal føre Arbejderklassen fremover. Det er saaledes uforstaaeligt at, Fagforeninger staar udenfor deres Landsforbund, og det er uhyre svsekkende og hæmmende for hele Arbejdet, at ikke alle Landsforbund staar tilsluttet De samvirkende Fagforbund og skaber den faglige Enhed, Tiden kræver. Og det er endelig simpelthen blevet en bydende Nødvendighed, at Industriforbundstanken snarest bliver gjort til Genstand for en afgørende Behandling. I det hele taget vilde en grundig Overvejelse af vore indre Organisationsforhold, herunder Spørgsmaalet om de uorganiserede, sikkert give Plads for den Tanke, at alle gode Kræfter, som den samlede Arbejderbevægelse raader over, maa samles til en Enhed. En saadan samlet Magt-Enhed vilde være i Stand til — baade fagligt og politisk — at løse større Opgaver, end det i Dag er muligt. Det bør ikke glemmes, at Arbejdsgiverne er en kompakt Enhed med en meget vidtrækkende Manøvreedygtighed. Mange giver Arbejderne gode Raad, men de bør altid tages med meget Forbehold. Særlig bør man være paa Vagt, naar Arbejdernes svorne Fjender gennem deres Organer vil give Arbejderklassen venlige Raad om, hvordan Arbejderbevægelsens indre Samarbejde og Organisationsformer skal opbygges. Jeg har indenfor den faglige Bevægelse lejlighedsvis mærket Tendenser til at nedsætte Værdien af det politiske Arbejde. Der har været talt om »politisk Pjat og Kævl«, og at »Lovmagerne sidder i Rigsdagen og tærsker Langhalm« o. s. v.

Det kan være særdeles forstaaeligt, at Overklassen, Reaktionen og Arbejdsgiverne føler sig tiltalt af at kunne skabe Mistillid til Rigsdagen og dens Virksomhed; de formaar jo ikke paa Demokratiets Grund at skaffe sig den politiske Magt mere. Og samtidig er det ogsaa gaaet op for dem, at Arbejderklassen har en absolut Mulighed for gennem det parlamentariske Styre at skabe sig Magt og Indflydelse. Det kan aldrig tjene Arbejderklassens Interesser at skabe Modvilje til Demokrati og parlamentarisk Styre indenfor Arbejdernes Rækker. Tværtimod kan det klart og tydeligt fastslaas, at det just er lykkedes Arbejderklassen gennem Udnyttelsen af den politiske Magt at løfte Klassekampen op i et højere Plan, end vi for 30 Aar siden var i Stand til. Parlamentarismen har sine Fejl, som alt menneskeligt har det. Men er der i Princippet egentlig nogensomhelst Forskel paa det politiske Arbejde, der foregaar i Kommune og Stat, og det faglige Arbejde, der foregaar ved Mæglings- og Voldgifts-møder o. s. v. — Jeg kan ikke faa Øje derpaa. — Det, vi trænger til, er Viljen til at forstaa hinanden og gaa i Breschen for det mest vidtgaaende Samarbejde. Plan og System i alt Organisationsarbejde. Orienteringsevne og moden Handleedygtighed i de afgørende Situationer; det maa være de fremherskende Grundregler i Arbejderklassens Virksomhed.

Lad mig, inden jeg slutter disse Betragtninger, anføre et Citat af Christopher Sjöströms Pjece: »Fackforeningsrörelsen och Socialdemokratin« (Stockholm 1918): »Ingen smukke Taler og ingen falske Forestillinger, hvor skønt de end udlægges, skal kunne faa Arbejderklassen til at tro, at Splittelse og Sprængning kan give Styrke i Kampen. Kun ubrydelig Enighed og Sammenhold kan skænke virkelig Fremgang for vore Bestræbelser. I Enighedens og Sammenholdets Tegn skal vi sejre — —.«

De senere Aar har været fyldt med talrige alvorlige Begivenheder. Den Fremtid, der venter Arbejderklassen, vil sandsynligvis stille deri overfor betydelige Opgaver. Kan vi styrke vor Magt og øve vor Indflydelse endnu mere, skal alle Kræfter sættes ind derpaa; men vi bør ogsaa kende og forstaa vor Begrænsning. Der er i Dag mere end nogensinde før Plads for et vekselvirkende Samarbejde mellem Fagbevægelsen og Partiet, og Udfaldet af de nærmeste Tiders faglige og politiske Begivenheder vil afhænge meget af, hvorvidt vi er i Stand til at vurdere dette Samarbejdes Betydning højt nok.